

Дон О. Д., Стародуб Д. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК – КЛЮЧОВА СКЛАДОВА
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇН СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

Динамічне економічне зростання в умовах глобальної нестабільності є основною метою уряду будь-якої країни. Для вирішення цього питання недостатньо мати високий показник рівня розвитку людського капіталу, тому країни світового господарства докладають зусилля та здійснюють досить масштабні інвестицій в сфері охорони здоров'я, освіти та, звісно, соціального захисту населення. Індекс людського розвитку є важливим показником рівня життя населення, а недостатня вивченість цього питання призводить до прояву слабких місць у національній економіці.

Формуванням теоретичних засад, щодо концепції людського розвитку, у свій час цікавилися такі зарубіжні економісти – Адам Сміт, Амартія Сен та Джон Мейнард Кейнс. Теоретики різних шкіл проілюстрували у свої роботах, що висока заробітна плата підвищує продуктивність праці, якісний раціон харчування, покращує фізичні здібності (сили) працівника, а намагання покращити своє матеріальне становище та збагатити життя своїх дітей у майбутньому призводить до максимального напруження сил та посилення бажання працювати. Класик економічної теорії А. Сміт зауважував, що людина – не тільки джерело, а й частина суспільного багатства. Зокрема, Джон Мейнард Кейнс зазначав, що причиною економічного зростання високорозвинених країн є реалізація людських можливостей та здібностей [1].

Декілька факторів формує даний показник. Наприклад, низький рівень захворюваності населення та загальнодоступне медичне обслуговування демонструє перспективи довготривалого та здорового життя у певній країні, удосконалення можливості отримати освіту – доступ до знань, які у майбутньому людина може використовувати, працюючи на підприємстві або будуючи власний бізнес, та рівні права на отримання соціальних благ, придатний стан навколишнього середовища, економічна безпека соціальних груп формують гідний рівень життя, що при вирахованні індексу людського розвитку, відображується у валовому національному доході на душу.

У табл. 1 автор пропонує розглянути рейтинг Індексу людського розвитку (звіт станом на травень 2019 року).

Не важко відразу зрозуміти зв'язок між місцем країни у загальному рейтингу країн за Індексом людського розвитку та їхнім ВНД на душу населення. Норвегія, що у рейтингу Індексу людського розвитку за 2021 рік посіла перше місце з показником 0.954, має ВНД на душу населення (2019 рік) у розмірі 82 500 доларів США. ВНД на душу населення (2019 рік) Швейцарії, у свою чергу, сягає 85 500 доларів США. Натомість, наприклад, цей же показник (2019 рік) у Республіки Чад, що за рейтингом

**« ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ 2021 :
ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ »**

Індексу людського розвитку отримала індекс, що дорівнює 0.401 та більш ніж удвічі менше, ніж у будь-якої країни першої десятки, становить 700 доларів США [3].

Таблиця 1. Індекс людського розвитку 2021 у топ-10 країнах світу за цим показником [2]

<i>Місце</i>	<i>Країна</i>	<i>Індекс людського розвитку</i>	<i>Населення 2021 (млн. осіб)</i>
1	Норвегія	0.954	5,465,630
2	Швейцарія	0.946	8,715,494
3	Ірландія	0.942	4,982,907
4	Гонконг	0.939	7,552,810
5	Німеччина	0.939	83,900,473
6	Ісландія	0.938	343,353
7	Австралія	0.938	25,788,215
8	Швеція	0.937	10,160,169
9	Сінгапур	0.935	5,896,686
10	Нідерланди	0.933	17,173,099

Країни з високим рівнем розвитку економіки мають високий Індекс людського розвитку. Сформовані політичні та економічні інститути влади формують й соціальну кон'юнктуру всередині країни: довголіття – запорука гідних умов життя та праці, рівень освіти здебільшого формується фінансуванням, що є можливим, завдяки рівню ВНД, сприятливе довкілля (придатна для існування екологічна ситуація в країні). Високий показник людського розвитку є результатом довготривалого всебічного розвитку держави, її економічної, політичної та соціальної сфер.

Список використаних джерел:

1. Тимошенко Л. М. Людський розвиток [Текст] : навч. посіб. / Л. М. Тимошенко, С. Е. Сардак, О. В. Більська. – Д.: Вид-во ДНУ, 2010. – 107 с.
2. Human Development Index (HDI) by Country 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/hdi-by-country>
3. The World Bank Data: GNI per capita, Atlas method (current US\$). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.CD?locations=TD>

Завалій Б. Ю., канд. екон. наук Скрипник Н. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ЦИКЛІЧНІСТЬ СВІТОВОГО РОЗВИТКУ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ
ВИНИКНЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ**

Після подолання періоду глобальної економічної кризи 2008 р. у сучасній практиці сформувалося глибше розуміння економічних криз та циклічності світового розвитку. Циклічність світового розвитку – це закономірне явище ведення світового господарства в умовах реального ринку. Економічна спільнота схильна поділяти